

RMK KOGUKONNAALADEL METSATÖÖDE PLANEERIMISSE KOHALIKE KOGUKONDADE KAASAMISE JUHEND

1. Üldsätted

Juhendi eesmärk on kehtestada kogukonnaalade määramise, kogukonnaalade üle arvestuse pidamise, kogukonnaaladel tööde planeerimise ning kohalike kogukondade tööde planeerimisse kaasamise nõuded. Kaasamist korraldades soovib RMK planeerida oma tegevusi tasakaalukalt, otsides alale sobivaimat lahendust, võttes arvesse nii RMK ülesandeid ja kohustusi kui ka kogukondade huve. Juhend lähtub RMK kaasamise heast tavast.

2. Mõisted ja lühendid

Juhendis kasutatakse mõisteid ja lühendeid järgmises tähenduses:

- 2.1. kogukonnaala – kohaliku omavalitsuse poolt üldplaneeringuga või avatud menetluse käigus valla- või linnaelanike õigustatud vajadustest ja huvidest lähtuvalt määratletud tiheasustatuse lähedal asuv riigimetsa ala. Kattub varasema mõistega kõrgendatud avaliku huviga ala;
- 2.2. kohalik kogukond – kogukonnaala läheduses elavad inimesed, kelle huve RMK tegevus võib puudutada;
- 2.3. kohalik vabaihendus – piirkonnas tegutsev avalikes huvides tegutsev vabaihendus, kuhu kuuluvad kogukonna liikmed või elanikud;
- 2.4. üleriigiline vabaihendus – kohalike omavalitsuste ülestest põhikirjaliste eesmärkidega avalikes huvides tegutsev vabaihendus;
- 2.5. kaasamine – võimaluse loomine kogukonnaaladel kohalikele kogukondadele neid mõjutavate tegevuste planeerimises osalemiseks ja seisukohtade esitamiseks, mille põhjal tehakse kaalutletud otsus;
- 2.6. kogukonnaala metsatööde plaan – määratletud ajaperioodil kogukonnaalal planeeritavate metsatööde paiknemist, mahtu ja järjekorda kirjeldav plaan, mis on osa kogukonnaalade tervikkavast;
- 2.7. RMK kogukonnaalade tervikkava – RMK, KOV-i ja kogukonna koostöös loodud kõigil KOV-i territooriumil asuvatel RMK kogukonnaaladel planeeritavate tegevuste tervikkava, mis koostatakse igas kohalikus omavalitsuses eraldi;
- 2.8. RMK metsatööde kaart – Maa-ameti avalikus kaardirakenduses avaldatud andmed riigimetsa kohta, kus on avalikustatud muuhulgas kogukonnaalade ruumikuju;
- 2.9. kaalutlemiskomisjon – osapoolte ootuste kaalumiseks ja kogukonnaalade tervikkava koostamise protsessi toetamiseks moodustatud alaline RMK komisjon, kuhu kuuluvad regioonide kaasamisspetsialistid ja kommunikatsioonispetsialist, kes vajadusel kaasavad täiendavaid liikmeid;
- 2.10. erakorralised ja ettenägematud tööd – metsatööde plaanis kokku leppimata raietööd, millega kõrvaldatakse oht inimese tervisele, varale; millega hoitakse ära metsakahjustuse levik või likvideeritakse tekkinud metsakahjustuse tagajärjed;

- 2.11. vajaduspõhine töö – juba alustatud tööde (ennekõike valik- või turberaie) lõpuleviimiseks, kehtestatud ehitusloast, planeeringust või seadusest tuleneva kohustuse täitmiseks vajalik töö;
- 2.12. KOV – kohalik omavalitsus;
- 2.13. ÜP – üldplaneering;
- 2.14. AKO – RMK arendus- ja kliimaosakond;
- 2.15. QGIS – RMK töövahend kogukonnaalade haldamiseks.

3. Kogukonnaala määramine ja avalikustamine

- 3.1. Kogukonnaalad määratakse reeglina kohaliku omavalitsuse koostatavas ÜP-s.
- 3.2. Kui ÜP protsessi käigus on enne ÜP kehtestamist vajalik käsitleda alasid kogukonnaaladena, on KOV-il võimalus RMK-le esitada vastav taotlus kirjalikult. Taotlus arutatakse KOV-iga läbi ja otsustatakse ala sobivus kogukonnaalaks. KOV-iga selliselt kokkulepitud kogukonnaalad avalikustatakse RMK metsatööde kaardil ja planeeritakse metsatöid lähtudes käesolevast juhendist.
- 3.3. RMK planeeringute spetsialist saadab info ÜP-s määratud kogukonnaaladest regiooni juhile, kaasamisspetsialistile, regiooni metsaülemale, varumisjuhile, metsakasvatuse juhile ja vajadusel teistele alaga seotud struktuuriüksuste juhtidele.
- 3.4. Kaasamisspetsialist tähistab kogukonnaalaks määratava riigimetsa ala ringpiiresse jäävad eraldised maakasutuse QGIS rakenduses kogukonnaala hulka kuuluvaks, sisestab alale tunnuse ÜP ja kohapeal kasutatava ja üldiselt arusaadava või ÜP-s määratud nimetuse.
- 3.5. Kaasamisspetsialist avalikustab ÜP-s määratud kogukonnaalad RMK metsatööde kaardil esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui kaks nädalat pärast ÜP kehtestamist.
- 3.6. RMK planeeringute spetsialist informeerib kaasamisspetsialisti ja regiooni metsaülemat planeeringust tulenevatest muudatustest kogukonnaaladel ja kaasamisspetsialist vastutab kogukonnaalade ruumikuju uuendatud kujul RMK metsatööde kaardil esitamise eest.
- 3.7. Pärast tervikkava kinnitamist muutunud või lisandunud kogukonnaaladel koostatakse metsatööde plaan eraldiseisvalt, võttes aluseks tervikkavas kokkulepitu.

4. RMK-sisene kogukonnaalade tervikkavade koostamise järjekord

- 4.1. Regiooni juht korraldab KOV-i põhiselt metsatööde vajalikkuse väljaselgitamise kogukonnaaladel.
- 4.2. Kogukonnaaladel tööde planeerimiseks koostatakse igas regioonis KOV-ide põhiselt tervikvaade KOV-i territooriumil asuvate kogukonnaalade metsatööde vajadusest.
- 4.3. Metsatööde vajaduse põhjal otsustab regioon kogukonnaalade metsatööde tervikkava koostamise järjekorra KOV-ide kaupa.
- 4.4. AKO kaasamiskoordinaator esitab lähteülesande järgmise aasta kaasamistegevuste tööplaani koostamiseks hiljemalt 10. septembril ja regiooni juht kavandab kogukonnaalade tervikkava koostamise kogukonnaaladel. Tervikkava kinnitab RMK juhatus oma otsusega.

- 4.5. Erakorraliste asjaolude esinemisel võib regiooni juht otsustada, et kõigile kogukonnaaladele korraga tervikkava ei koostata, vaid koostatakse metsatööde plaan ühe kogukonnaala kohta.
- 4.6. Kaasamisspetsialist kogub teistelt struktuuriüksustelt sisendit kogukonnaalade metsatööde plaani ja kogukonnaalade tervikkava koostamiseks.

5. Kogukonnaalade tervikkava koostamise algatamine

- 5.1. Kogukonnaalade tervikkava koostamise ettevalmistamiseks korraldab kaasamisspetsialist kohtumise KOV-iga, kus:
  - 5.1.1. kaasamisspetsialist koondab vajalikud andmed ja tutvustab KOV-ile metsade olemit omavalitsuse territooriumil;
  - 5.1.2. kaasamisspetsialist teeb ülevaate RMK erinevate valdkondade planeeritavatest tegevustest KOV-i territooriumil;
  - 5.1.3. kaasamisspetsialist kirjeldab kogukonnaalasid metsanduslikust vaatest ja üldiseid põhimõtteid kogukonnaaladel riigimetsa majandamiseks ja tutvustab võimalikke erinevaid tegevusi;
  - 5.1.4. kaardistatakse KOV-i ootused planeerimisele kogukonnaaladel, sh KOV-i prioriteedid, piirangud ja ettepanekud, mis on olulised metsatööde planeerimisel;
  - 5.1.5. kaardistatakse koos KOV-iga puudutatud osapooled kogukonnaaladel ja selgitatakse välja kohaliku kogukonna esindajad, kohalikud avalikes huvides tegutsevad vabaiühendused ja kaasatavad;
  - 5.1.6. lähtuvalt RMK kaasamise heast tavast lepitakse kokku kaasamise teavituspõhimõtted, põhilised sõnumid, otsuse tegemise viis (volikogu, valla- või linnavalitsuse otsus) ning RMK ja KOV-i rollid ja tegevused protsessi käigus;
  - 5.1.7. lepitakse kokku tervikkava avalikustamise põhimõtted;
  - 5.1.8. lepitakse kokku kogukonnaalade tervikkava koostamise põhimõtted ja metsatööde plaanide koostamise ajakava.

6. Kaasava planeerimise algatamise üldpõhimõtted

- 6.1. Kaasamine planeeritakse KOV-iga arutelu käigus selgunud ettepanekutest lähtuvalt.
- 6.2. Juhul, kui kaasamise korralduse osas ei ole sõlmitud muud kokkulepet KOV-iga, lähtub RMK käesolevast juhendist.

7. Kogukonnaalade tervikkava kavandi ettepanekute kogumine

- 7.1. Kogukonnaalade tervikkava kavand avaldatakse ettepanekute esitamiseks RMK kodulehel.
- 7.2. Kogukonnaalade tervikkava kavandile laekunud ettepanekuid kaalutakse ning kasutatakse võimalusel nii kava kui ka selle lisade koostamisel.
- 7.3. Juhul, kui kaasamise korralduse osas ei ole sõlmitud muud kokkulepet, lähtub RMK käesolevast juhendist.
- 7.4. Kaasamisspetsialist avalikustab kogukonnaalade tervikkava kavandi RMK kodulehel ja KOV-i infokanalites ja ootab tagasisidet vähemalt 21 kalendripäeva alates kavandi avalikustamisest RMK kodulehel.

- 7.5. Kaalutlemiskomisjon teeb kokkuvõtte saadud tagasisidest KOV-ile ja tervikkava kavandile tagasisidet avaldanutele.
- 7.6. Kogukonnaalade tervikkava kinnitatakse pärast plaanide koostamisel tekkinud ettepanekute üle vaatamist ning metsatööde plaanide kokku leppimist kogukondadega.

8. Kogukondade teavitamine metsatööde plaanide koostamisega alustamisest

- 8.1. Kaasamisspetsialist koostab koos varumisjuhi, metsakasvataja ja kommunikatsioonispetsialistiga ühe omavalitsuse kõigil kogukonnaaladel paiknevate metsade kirjeldused.
- 8.2. Kaasamisspetsialist korraldab kogukonna ja kohaliku omavalitsusega arutelu.
- 8.3. Kaasamisspetsialist teavitab KOV-i arutelust ette vähemalt 30 päeva ning palub levitada infot kohalikele elanikele KOV-i infokanalites.
- 8.4. Kommunikatsioonispetsialist korraldab laiema teavituse kohalikule kogukonnale avaliku arutelu toimumise kohta, kasutades vajadusel nii piirkondlikke infokanaleid, sotsiaalmeediat, otsepostitust, füüsilisi plakateid kui ka RMK kodulehte, kaasates vajadusel teisi RMK töötajaid.
- 8.5. Koos kutsega arutelule edastab RMK kohalikule kogukonnale planeerimise vaates olulised küsimused ning palub kaardistada tööde planeerimiseks kogukonnale olulised rajad, asukohad, kogukonnaala kasutusviisid jms.
- 8.6. Kaasamisspetsialist tagab kohalikule kogukonnale võimaluse esitada kirjalikult ettepanekuid metsatööde planeerimiseks kogukonnaalal enne avaliku koosoleku toimumist.
- 8.7. Kokkuleppel KOV-iga võib toimuda mitme kogukonnaala menetlemine samaaegselt ühe avaliku arutelu käigus või muul viisil.

9. Kohaliku kogukonna või elanike ja KOV-i kaasamine avalikul arutelul nende ettepanekute väljaselgitamiseks

- 9.1. Kaasamisspetsialist korraldab metsatööde plaani koostamiseks KOV-i ja kohaliku kogukonna või elanikega arutelu, mille eesmärgiks on selgitada välja kogukonna huvid.
- 9.2. Kaasamisspetsialist tutvustab kogukonnaala, KOV-iga kokku lepitud tervikkava koostamise põhimõtteid, enne koosolekut esitatud ettepanekuid ja võimalusi tööde plaanimisel kaasa rääkida.
- 9.3. Üldjuhul osaleb kogukonna või elanikega avalikul arutelul kaasamisspetsialist ja teda metsatööde plaani koostamisel toetav regiooni töötaja. Vajadusel osalevad kaasamisspetsialisti kutsel arutelul teised RMK töötajad.
- 9.4. Koosolekul osalejad registreeritakse, et tagada koosolekul osalenute informeerimine.
- 9.5. Pärast arutelu koostatakse seitsme päeva jooksul kokkuvõtte ning kaasamisspetsialist saadab valminud kokkuvõtte kõigile osalejatele registreerimislehel märgitud e-posti aadressidele. Kaasamisspetsialist korraldab kokkuvõtte ja koosolekul osalenute nimekirja salvestamise DHS-i.
- 9.6. Kommunikatsioonispetsialist korraldab arutelu kokkuvõtte avaldamise RMK kodu- lehel ja kohalikes infokanalites.

10. Kogukonnaalade eraldi metsatööde plaanide koostamine RMK-siseselt

- 10.1. Pärast avalikul arutelul või sellele eelnevalt esitatud seisukohtade ja kaardistatud huvide üle vaatamist koostavad kaasamisspetsialist, varumisjuht ja kommunikatsioonispetsialist metsatööde plaani kavandi.
- 10.2. Iga kogukonnaala või üksteise lähedal paiknevate kogukonnaalade kohta koostatakse eraldi metsatööde plaan, kus on:
  - 10.2.1. kogukonnaala ja alal olevate metsade kirjeldus;
  - 10.2.2. erinevates järkudes plaanitud tööd;
  - 10.2.3. KOV-i ja kogukonnaga kokkulepitud põhimõtted konkreetsel kogukonnaalal metsatööde tegemiseks;
  - 10.2.4. muu alaga seotud teave.
- 10.3. Kaasamisspetsialist selgitab välja alaga seotud RMK struktuuriüksused ja küsib sisendit seal planeeritavate tööde kohta, mis oleks vaja lisada metsatööde plaani.
- 10.4. Kaasamisspetsialist saadab üldjuhul seitsme päeva jooksul metsatööde plaani kavandi arvamuse avaldamiseks plaaniga seotud struktuuriüksuste juhtidele ja alalisele kaalutlemiskomisjonile.
- 10.5. Ootuste vasturääkivuste korral kaalutleb RMK erinevate huvide vahel ja leiab sobiliku terviklahenduse, mis vormistatakse metsatööde plaanina.
- 10.6. Kaalutlemiskomisjon otsustab, kuidas minnakse edasi metsatööde plaani kavandi avalikustamise, muutmise ja kaasamisega.
- 10.7. Kaasamisspetsialist, varumisjuht ja kommunikatsioonispetsialist koostavad üldjuhul pärast avalikku arutelu 30 päeva jooksul ettepanekute kokkuvõtte koos RMK poolsete vastustega ettepanekutele ja metsatööde plaani kavandi.

- 10.8. Vajadusel, KOV-i soovil ja kui kaasamise tulemusena tekib osapoolte soovide vahel konkurents, koostab RMK konkureerivate soovide osas erinevad stsenaariumid ja lisab erinevate lahenduste eelised ja puudused.
- 10.9. Kaasamisspetsialist saadab teate ettepanekute kokkuvõtte ja nende alusel valminud metsatööde plaani kavandi valmimisest e-kirjaga KOV-ile ning kohalikule kogukonnale või elanikele, kes saatsid ettepanekuid või osalesid arutelul.
- 10.10. Kommunikatsioonispetsialist korraldab, et teade ettepanekute kokkuvõtte ja metsatööde plaani kavandi valmimise kohta avaldatakse RMK kodulehel, RMK sotsiaalmeedia kanalis ning võimalusel sotsiaalmeedia kogukonnaalaga seotud kohalikes gruppides.
- 10.11. Avalikku arutelu korraldatakse, kui kaasamisspetsialist või kaalutlemiskomisjon seda vajalikuks peavad.
- 10.12. Kaasamisspetsialist korraldab metsatööde plaani kavandi või stsenaariumite tutvustamiseks koosoleku või korraldab selle muul sobilikul viisil, lähtudes laekunud ettepanekute sisust.
- 10.13. Üldjuhul RMK eelistab kaasamise korraldust, mis võimaldab kogukonna liikmete või kohalike elanikega otse suhtlust, kohtumiste korraldamist või muul sobival viisil ära kuulamise ja selgituste andmise võimaluse loomist.
- 10.14. RMK jätkab kaasamisprotsessi, kuni on selgunud metsatööde plaani koostamise seisukohalt olulised kogukonna ja/või elanike huvid ja koostab metsatööde plaanid.

11. Kogukonnaalade tervikkava koostamine

- 11.1. RMK koondab kaasamise käigus laekunud ettepanekud, neile antud vastused ja koostatud metsatööde plaanide kavandid kogukonnaalade tervikkavaks.
- 11.2. RMK korraldab kohtumise KOV-iga enne kogukonnaalade tervikkava esitamist. Kohtumisel tutvustatakse kaasamise tulemusi ning selle põhjal koostatud kogukonnaalade tervikkava kavandit ning kuulatakse ära KOV-i seisukohad ja viiakse vajadusel sisse täiendused.
- 11.3. Kui KOV-i seisukohad muutuvad või täiendused muudavad kogukonnaalade tervikkava kavandit oluliselt, kutsub kaasamisspetsialist kokku kaalutlemiskomisjoni.

12. Kogukonnaalade tervikkava kinnitamine

- 12.1. Kaasamisspetsialist kooskõlastab kogukonnaalade tervikkava regiooni juhiga, seejärel metsakasvatust juhi ja teiste seotud struktuuriüksuste juhtidega ning informeerib metsamajanduse eest vastutavat juhatuse liiget tervikkava valmimisest.
- 12.2. Kõik kogukonnaalade tervikkavad kinnitab RMK juhatuse.
- 12.3. Kaasamisspetsialist saadab RMK-s kinnitatud kogukonnaalade tervikkava ja kokkuvõtte kaasamisprotsessist e-kirjaga KOV-ile nõusoleku saamiseks.
- 12.4. KOV annab nõusoleku kogukonnaalade tervikkavas kirjeldatud metsatööde plaanide järgi tööde tegemiseks. KOV võib põhjendatult keelduda nõusoleku andmisest, sellisel juhul jätkatakse kaasamisprotsessi sobiva lahenduse leidmiseks.
- 12.5. Pärast KOV-i nõusolekut registreeritakse tervikkava koos lisadega DHS-i.

- 12.6. Kaasamisspetsialist saadab teate kogukonnaalade metsatööde tervikkava kinnitamisest kohalikule kogukonnale või elanikele, kes saatsid ettepanekuid või osalesid kogukonnaalade tervikkava koostamise aruteludel.
- 12.7. Kommunikatsioonispetsialist avaldab teate kogukonnaalade tervikkava kinnitamisest piirkondlikes infokanalites.
13. **Kinnitatud kogukonnaalade tervikkava alusel tehtavatest töödest teavitamine**
  - 13.1. Enne kogukonnaalal tööde alustamist saadab kaasamisspetsialist vajadusel kogukonnaalade tervikkava alusel tehtavate tööde kohta teate e-kirjaga KOV-ile ning kohalikule kogukonnale või elanikele, kes saatsid kogukonnaalade tervikkava koostamise käigus ettepanekuid või osalesid kogukonnaalade tervikkava koostamise arutelul.
  - 13.2. RMK lähtub raiete tegemisel metsatööde plaanides kokkulepitud tegevustest.
  - 13.3. Kommunikatsioonispetsialist korraldab punktis 13.1 kirjeldatud teate avaldamise piirkondlikes infokanalites.
14. **Kinnitatud kogukonnaalade tervikkava muutmine**
  - 14.1. KOV ja RMK lepivad kokku, millal ja mil viisil kogukonnaalade tervikkava muudetakse ja uus kokkulepe saavutatakse. Kinnitatud kogukonnaalade tervikkava muutmise algatab:
    - 14.1.1. KOV-i pöördumine RMK poole;
    - 14.1.2. RMK juhatuse pöördumine KOV-i poole.
15. **Metsatööde plaanis kokku leppimata tööd kogukonnaaladel**
  - 15.1. Varumisjuht, looduskaitsetööde juht, metsaparandaja, raieõigusspetsialist või teised RMK töötajad informeerivad kaasamisspetsialisti kogukonnaalade metsatööde plaanis kokku leppimata tööde tegemise vajadusest kogukonnaalal.
  - 15.2. Kaasamisspetsialist kooskõlastab või teavitab vajaduspõhistest, erakorralistest või ettenägematutest töödest KOV-i kirjalikult, välja arvatud juhul, kui töid tehakse otsese ohu vältimiseks inimese elule või varale ning metsakahjustuste ära hoidmiseks, nende leviku tõkestamiseks või tagajärgede likvideerimiseks.
  - 15.3. Kommunikatsioonispetsialist korraldab laiema teavituse erakorralistest ja ettenägematutest töödest.
  - 15.4. Kaasamisspetsialist koostab muudatuste kirjeldamiseks vajadusel metsatööde plaani lisa.
  - 15.5. Kommunikatsioonispetsialist korraldab metsatööde plaani muudatuste avalikku teavitust.
  - 15.6. Kaasamisspetsialist sisestab muudetud kogukonnaalade metsatööde plaani kokkulepitud tingimused tööde tegemiseks esimesel võimalusel pärast kogukonnaalade metsatööde plaani kinnitamist maakasutuse QGIS-rakendusse.